

ANNEX

CA response received 9 October 2012

Response of the Competent Authorities of Greece to the recommendations of Report ref. DG(SANCO)/2012-6334-MR of an audit carried out from 23 April to 04 May 2012 in order to evaluate the official controls related to slaughter and processing of fresh meat, in particular fresh ovine meat

N°.	Recommendation	Action Proposed by the Competent Authority
1	To continue the implementation of the documented official control system currently being put in place based on Article 8 of Regulation (EC) No 882/2004, paying particular attention to the effectiveness of official controls and to taking corrective actions.	<p>General Directorate of Veterinary Services:</p> <p>A circular has been issued in order to draw the attention of the local veterinary competent authorities to the importance of the effectiveness of the official controls and the follow up of the related corrective actions. (Attachment 1)</p> <p>ΕΦΕΤ:</p> <p>Ο ΕΦΕΤ συμβάλλοντας στην βελτίωση της αποτελεσματικότητας των επίσημων ελέγχων θα συνεχίσει:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Την ανάδειξη προτεραιοτήτων κατά τον προγραμματισμό και την διαμόρφωση των ετήσιων δράσεων ελέγχων για το 2013 ~ Την προσπάθεια προσαρμογής σε τοπικό επίπεδο της περιοδικότητας και συχνότητας των ελέγχων με βάση στοιχεία ανάλυσης επικινδυνότητας. ~ Την συμβολή στην ολοκλήρωση νομοθετικών παρεμβάσεων που θα βελτιώνουν το πλαίσιο άσκησης του επίσημου ελέγχου (Ενιαίο κυρωτικό σύστημα, κανόνες εμπορίας και διάθεσης τροφίμων, αλλαγή άρθρων του Κ.Τ.Π)

ANNEX

CA response received 9 October 2012

Response of the Competent Authorities of Greece to the recommendations of Report ref. DG(SANCO)/2012-6334-MR of an audit carried out from 23 April to 04 May 2012 in order to evaluate the official controls related to slaughter and processing of fresh meat, in particular fresh ovine meat

N°.	Recommendation	Action Proposed by the Competent Authority
		<p>— Την διαμόρφωση και υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων για το 2013 που υποστηρίζουν τις ανάγκες άσκησης του επίσημου ελέγχου.</p> <p>-- Την αξιοποίηση των ευρημάτων και συμπερασμάτων της αποστολής DG(SANCO)/2012-6334, ενημερώνοντας σχετικά τις αρμόδιες αρχές ιδιαίτερα για ζητήματα που σχετίζονται με έλεγχο των προαπαιτούμενων, έλεγχο νερού εγκαταστάσεων, τρόπο καταγραφής και τεκμηρίωσης ευρημάτων, λήψης μέτρων συμμόρφωσης.</p> <p>~ Την παρακολούθηση, συγκέντρωση και αξιολόγηση των στοιχείων των επισήμων ελέγχων.</p> <p>—Την προσπάθεια υιοθέτησης συγκεκριμένων δεικτών αποτελεσματικότητας στην κατεύθυνση ενίσχυσης του επίσημου ελέγχου</p>
2	To take immediate strong action in all approved establishments in the country in order to improve the level of maintenance and cleanliness of structures and equipment in line with the requirements of Article 4 (2) and Annex II to Regulation (EC) No	(Attachment 1)

ANNEX

CA response received 9 October 2012

Response of the Competent Authorities of Greece to the recommendations of Report ref. DG(SANCO)/2012-6334-MR of an audit carried out from 23 April to 04 May 2012 in order to evaluate the official controls related to slaughter and processing of fresh meat, in particular fresh ovine meat

N°.	Recommendation	Action Proposed by the Competent Authority
	852/2004.	
3	To take action in all slaughterhouses to correct the deficiencies identified in relation to operational hygiene requirements as described in Article 3 of Regulation (EC) No 853/2004.	(Attachment 1)
4	To improve the implementation of own checks and procedures based on Hazard Analysis Critical Control Point principles in line with the requirements of Article 5 of Regulation (EC) No 852/2004.	(Attachment 1) Furthermore, the General Directorate of the Veterinary Services is in close cooperation with EFET for the revision of the circular with ref. num.17783/11-12-2009 with regard to the water testing.
5	To take appropriate action to implement the requirements of Article 3 of Regulation (EC) No 2073/2005, including the possibility of using the flexibility for slaughterhouses with low throughput provided for in Chapter 3.2 of Annex I to this Regulation.	(Attachment 1) Moreover, the CCA is currently preparing a draft Ministerial Decision with regard to the flexibility for slaughterhouses. The draft will be sent to you by the end of November. ΕΦΕΤ: Σε επίπεδο εγκαταστάσεων τεμαχισμού και παραγωγής παρασκευασμάτων με προσδιορισμένη παραγωγή, η δυνατότητα παρέκκλισης ως προς τη συχνότητα δειγματοληψίας για τον κιμά και τα παρασκευάσματα κρέατος, έχει αξιοποιηθεί από τις αρμόδιες αρχές σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες του ΕΦΕΤ.

ANNEX

CA response received 9 October 2012

Response of the Competent Authorities of Greece to the recommendations of Report ref. DG(SANCO)/2012-6334-MR of an audit carried out from 23 April to 04 May 2012 in order to evaluate the official controls related to slaughter and processing of fresh meat, in particular fresh ovine meat

N°.	Recommendation	Action Proposed by the Competent Authority
6	To ensure that the identification marking complies with the provisions of Article 5 of Regulation (EC) No 853/2004.	(Attachment 1)
7	To take strong action in all slaughterhouses to bring the post mortem inspection in line with the requirements of Article 5 and Annex I, Section I of Regulation (EC) No 854/2004.	(Attachment 1)
8	To take appropriate action to correct the deficiencies identified in relation to animal welfare at slaughter in line with the requirements of Article 6 of Council Directive 93/119/EC.	<p>Οι Αρμόδιες Κτηνιατρικές Υπηρεσίες των Περιφερειακών Ενοτήτων και των Περιφερειών της Χώρας, πρέπει να προβούν στις παρακάτω ενέργειες:</p> <p>1. Οι Κτηνιατρικές Υπηρεσίες των Περιφερειακών Ενοτήτων στις οποίες πραγματοποιήθηκε ο έλεγχος:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ να αποστείλουν τα έντυπα Σ1 και Σ2 (σύμφωνα με την εγκύκλιο μας 170258/20.07.2011) αναφέροντας τις συστάσεις τους για τις διορθωτικές ενέργειες που πρέπει να λάβουν χώρα καθώς και το χρονοδιάγραμμα που πρέπει να ακολουθηθεί, ώστε να διασφαλιστεί η τήρηση των διατάξεων του άρθρου 6 του Π.Δ.327/1996(Α'221) για την προστασία των ζώων κατά τη σφαγή ή τη θανάτωσή τους, το αργότερο μέχρι 31.12.2012. ▪ σε περίπτωση διαπίστωσης μη συμμόρφωσης, κατά τον επανέλεγχο, να επιβάλλονται οι κυρώσεις που προβλέπονται στην παρ.6 του άρθρου 23 του Ν. 2538/1997(Α'242).

CA response received 9 October 2012

Response of the Competent Authorities of Greece to the recommendations of Report ref. DG(SANCO)/2012-6334-MR of an audit carried out from 23 April to 04 May 2012 in order to evaluate the official controls related to slaughter and processing of fresh meat, in particular fresh ovine meat

N°.	Recommendation	Action Proposed by the Competent Authority
		<p><u>2. Οι Κτηνιατρικές Υπηρεσίες όλων των Περιφερειακών Ενοτήτων της Χώρας:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ για το έτος 2013 να επικεντρώσουν τους ελέγχους τους στον τομέα της αναισθητοποίησης και αυτό να αποτυπωθεί στα έντυπα Σ1 και Σ2 που θα αποστείλουν, αναφέροντας τις συστάσεις τους για τις διορθωτικές ενέργειες που πρέπει να λάβουν χώρα, στις περιπτώσεις που εντοπίζονται ελλείψεις και αδυναμίες, καθώς και το χρονοδιάγραμμα που πρέπει να ακολουθηθεί, ώστε να διασφαλιστεί η τήρηση των διατάξεων του άρθρου 6 του Π.Δ.327/1996(Α'221) για την προστασία των ζώων κατά τη σφαγή ή τη θανάτωσή τους. ▪ σε περίπτωση μη συμμόρφωσης κατά τον επανέλεγχο , να επιβάλλονται οι κυρώσεις που προβλέπονται στην παρ.6 του άρθρου 23 του Ν. 2538/1997(Α'242). ▪ να συμπληρώνουν και να αποστέλλουν στην Δ/ση Κτηνιατρικής της Περιφέρειας, το Υπόδειγμα 2 του Παραρτήματος Ι της εγκυκλίου μας 170258/20.07.2011, «για την επαλήθευση της αποτελεσματικότητας των επίσημων ελέγχων κατά τη σφαγή ή τη θανάτωση». <p><u>3. Οι Κτηνιατρικές Υπηρεσίες των Περιφερειών της Χώρας:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ να συντονίσουν και να εποπτεύσουν τη διαδικασία των ελέγχων και την αποστολή των εντύπων Σ1 και Σ2 από τις

CA response received 9 October 2012

Response of the Competent Authorities of Greece to the recommendations of Report ref. DG(SANCO)/2012-6334-MR of an audit carried out from 23 April to 04 May 2012 in order to evaluate the official controls related to slaughter and processing of fresh meat, in particular fresh ovine meat

N°.	Recommendation	Action Proposed by the Competent Authority
		<p>Κτηνιατρικές Υπηρεσίες των Περιφερειακών Ενοτήτων, κατά το τρέχον έτος αλλά και για το έτος 2013, ώστε να διασφαλιστεί η τήρηση των διατάξεων του άρθρου 6 του Π.Δ.327/1996(Α'221) για την προστασία των ζώων κατά τη σφαγή ή τη θανάτωσή τους.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να αποστέλλουν τις Εκθέσεις αξιολόγησης των ενεργειών για την εφαρμογή του συστήματος ελέγχου για την καλή μεταχείριση των ζώων κατά τη σφαγή, ανά Περιφερειακή Ενότητα, σε τριμηνιαία και ετήσια βάση, κατά το τρέχον έτος αλλά και για το έτος 2013. <p>(Attachment 2)</p>
9	To improve supervision of staff performing official controls from central and regional levels to ensure effectiveness of official controls, as required by Article 8 of Regulation (EC) No 882/2004.	<p>General Directorate of Veterinary Services and more specifically the Directorate of Veterinary Public health has increased the number of visits to slaughterhouses in order to ensure compliance with the relevant provisions. To this, since this June the CCA has already visited 4 slaughterhouses and the CA of the Prefectural Units supervising them.</p> <p>Ο ΕΦΕΤ έχοντας σε εφαρμογή ένα σύστημα συλλογής, αποτύπωσης και αξιολόγησης του ελεγκτικού έργου των υπηρεσιών έχει την δυνατότητα: -- Της απόκτησης συγκεκριμένης εικόνας για το εύρος και την έκταση των ελέγχων, την συχνότητα άσκησης αυτών, ανάλυση μη συμμορφώσεων</p>

ANNEX

CA response received 9 October 2012

Response of the Competent Authorities of Greece to the recommendations of Report ref. DG(SANCO)/2012-6334-MR of an audit carried out from 23 April to 04 May 2012 in order to evaluate the official controls related to slaughter and processing of fresh meat, in particular fresh ovine meat

N°.	Recommendation	Action Proposed by the Competent Authority
		<p>-- Της εξαγωγής συμπερασμάτων που συμβάλλουν στην διαμόρφωση της έκθεσης του ΠΟΕΣΣΕ</p> <p>—Της ανάδειξης προβλημάτων και τη λήψη διορθωτικών μέτρων</p> <p>—Της επικοινωνίας των συμπερασμάτων και προβλημάτων με τις τοπικές αρχές με κάθε δόκιμο τρόπο (έγγραφα, συσκέψεις , επισκέψεις)</p> <p>~ Της αξιοποίησης των δυνατοτήτων του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (ΟΠΣ)</p> <p>Ο ΕΦΕΤ θα καταβάλλει κάθε προσπάθεια σύμφωνα με τα ανωτέρω, βελτίωσης της εποπτείας και της προσαρμογής του ελεγκτικού έργου και των δράσεων των τοπικών αρχών στις προτεραιότητες και υποστήριξη του κεντρικού σχεδιασμού.</p>

Αθήνα 5-10-2012

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ
– **ΤΜΗΜΑ ΚΡΕΑΤΩΝ, ΠΟΥΛΕΡΙΚΩΝ &**
ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΡΕΑΤΟΣ
– **ΤΜΗΜΑ ΣΦΑΓΕΙΩΝ & ΛΟΙΠΩΝ ΕΓΚΑ-**
ΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

Αρ. πρ.: 3841/103199

Ταχ.Δ/ση : Αχαρνών 2
Ταχ. Κώδικας : 101 76 Αθήνα
Πληροφορίες : Π. Παπαδάκη, Π. Τριαντα-
φύλλου, Δ. Μίντζα
Τηλέφωνο : 2102125755, -5717, -5757
TeleFAX : 210 8229188
e-mail : ka6u006@minagric.gr

ΠΡΟΣ: 1. Περιφέρειες της Χώρας
Διευθύνσεις Κτηνιατρικής
Έδρες τους
2. Περιφερειακές Ενότητες της
Χώρας
Τμήματα Κτηνιατρικής
Έδρες τους

ΘΕΜΑ : Επιθεώρηση του FVO στη χώρα μας (DG(SANCO)/2012-6334).

Σε συνέχεια της επιθεώρησης του Γραφείου Τροφίμων και Κτηνιατρικών Θεμάτων (FVO) με αριθμό DG(SANCO)/2012-6334, σχετικά με την αξιολόγηση των συστημάτων ελέγχου που διέπουν την σφαγή και την επεξεργασία του φρέσκου κρέατος και ιδιαίτερα του φρέσκου πρόβειου κρέατος, η οποία πραγματοποιήθηκε στη χώρα μας από 23 Απριλίου ως 4 Μαΐου 2012, **σας επισημαίνουμε τα ακόλουθα**, λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις της σχετικής έκθεσής του που απεστάλη πρόσφατα στην υπηρεσία μας:

Σκοπός της επιθεώρησης

Σκοπός της επιθεώρησης ήταν η αξιολόγηση του συστήματος επίσημου ελέγχου που σχετίζεται με την παραγωγή και αποθήκευση του κρέατος των κατοικίδιων οπληφόρων, του κιμά, των παρασκευασμάτων κρέατος και προϊόντων κρέατος, **με ιδιαίτερη έμφαση στην παραγωγή νοπού κρέατος προβάτων.**

Η ομάδα της αποστολής επισκέφθηκε τους ακόλουθους χώρους :

Κτηνιατρικές Υπηρεσίες σε περιφερειακό επίπεδο	9
Σφαγεία	10
Εργαστήρια τεμαχισμού	6
Εγκαταστάσεις παρασκευής κιμά/παρασκευασμάτων κρέατος	6
Εγκαταστάσεις παραγωγής προϊόντων κρέατος	6

Διαπιστώσεις και ευρήματα κατά την επιθεώρηση

1. Έγκριση των εγκαταστάσεων των επιχειρήσεων τροφίμων

Η έγκριση των εγκαταστάσεων του άρθρου 3 παράγραφος 2α του ΠΔ 79/2007 πρέπει να γίνεται με την διαδικασία που ορίζονται από τα άρθρα 6 και 7 του ΠΔ 79/2007. Θα πρέπει να δημιουργούνται επικαιροποιημένοι πίνακες με τις εγκεκριμένες εγκαταστάσεις και να διατηρείται πλήρες αρχείο από την υπηρεσία σας, για κάθε εγκεκριμένη εγκατάσταση. Επίσης, πρέπει να ολοκληρωθεί η διαδικασία της επανέγκρισης των εγκαταστάσεων βάσει του ΠΔ 79/2007, σε περίπτωση που υπάρχουν εκκρεμότητες. (Σχετικά τα με αριθ. πρωτ. 292792/14-4-2008, 269127/06-05-2010 και 310599/08-12-2010 έγγραφά μας).

2. Καθορισμός των προτεραιοτήτων των επίσημων ελέγχων

Η ομάδα των επιθεωρητών διαπίστωσε ότι σε όλη τη χώρα εφαρμόζεται ένα σύστημα που προβλέπει την εποπτεία και επιθεώρηση των εγκαταστάσεων με συχνότητα βάσει του κινδύνου.

3. Μέτρα επιβολής

Σύμφωνα με τα άρθρα 54 και 55 του Κανονισμού 882/2004, (Άρθρο 13 του Π.Δ. 79/2007 ΦΕΚ Α'95) η αρμόδια αρχή, εάν διαπιστώσει μη συμμόρφωση, λαμβάνει κατάλληλα μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσει ότι ο υπεύθυνος θα διορθώσει την κατάσταση και επιβάλλει κυρώσεις σε περίπτωση παράβασης της νομοθεσίας περί τροφίμων και ζωοτροφών και άλλων διατάξεων της ΕΕ που αφορούν την προστασία της υγείας και των συνθηκών διαβίωσης των ζώων. Οι προβλεπόμενες κυρώσεις πρέπει να είναι αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές.

Η ομάδα των επιθεωρητών διαπίστωσε ότι δεν ήταν πάντοτε ικανοποιητική η συνέχεια που δινόταν στις μη συμμορφώσεις οι οποίες είχαν εντοπιστεί από τις αρμόδιες αρχές (ΑΑ) σε κάποιες εγκαταστάσεις, κυρίως σφαγεία. Αρκετά θέματα παρέμεναν ανοιχτά και σε επόμενες επισκέψεις, χωρίς να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα από τον υπεύθυνο επιχείρησης τροφίμων (ΥΕΤ) και τις ΑΑ για την επανόρθωση της κατάστασης.

Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι παρά το γεγονός ότι, κατά τους επισήμους ελέγχους που διενεργούνται από τις υπηρεσίες σας στα σφαγεία, γίνεται εντοπισμός και καταγραφή μη συμμορφώσεων, φαίνεται ότι στη συνέχεια αρκετά θέματα παραμένουν ανοιχτά. Η πρακτική αυτή δίνει το περιθώριο στη μη λήψη μέτρων συμμόρφωσης από πλευράς των φορέων των σφαγείων, με αποτέλεσμα τη διαιώνιση των μη συμμορφώσεων, αν μη και τη χειροτέρευσή τους. **Για την αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος, παρακαλούμε όπως μετά την καταγραφή των μη συμμορφώσεων, να επιμένετε διαρκώς για την άρση τους και εφόσον διαπιστώνετε αδιαφορία, να επιβάλετε τα προβλεπόμενα μέτρα. Η δέσμευση του Υπευθύνου της Επιχείρησης Τροφίμων (ΥΕΤ) για την εν λόγω άρση με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα συνιστάται και μπορεί να βοηθήσει στην κατεύθυνση αυτή, όπως και η έγγραφη κοινοποίηση των διορθωτικών ενεργειών προς τις αρμόδιες υπηρεσίες. Με την παρέλευση πάντως, του χρονικού ορίου που τίθεται από το χρονοδιάγραμμα πρέπει να πραγματοποιείται επανέλεγχος της εγκατάστασης για τη διαπίστωση της συμμόρφωσης.**

Επίσης, λαμβάνοντας υπόψη το μειωμένο προσωπικό των κτηνιατρικών υπηρεσιών προτείνεται να εξεταστεί από τις Περιφέρειες η δυνατότητα επιθεώρησης ή συμμετοχής στην επιθεώρηση μιας εγκατάστασης και κυρίως των σφαγιοτεχνικών εγκαταστάσεων, από κτηνιάτρους άλλης Περιφερειακής Ενότητας της ίδιας Περιφέρειας ή και από κτηνιάτρους της Δ/σης Κτηνιατρικής της Περιφέρειας, προκειμένου να εξασφαλίζεται σε μεγαλύτερο ποσοστό η αντικειμενικότητα των ελέγχων.

4. Γενικές και ειδικές απαιτήσεις υγιεινής

Σε συνάφεια με τα παραπάνω αναφερόμενα, ιδιαίτερη επιμονή πρέπει να επιδεικνύετε κατά τους επισήμους ελέγχους στην τήρηση, από τους YET, των προϋποθέσεων υγιεινής λειτουργίας, καθαριότητας, απολύμανσης και συντήρησης των εγκαταστάσεων των σφαγείων. **Η συμμόρφωση με αυτές τις απαιτήσεις βρίσκεται στο κέντρο του ενδιαφέροντος της παραπάνω έκθεσης, όπως άλλωστε και της νομοθεσίας.** Συνεπώς, είναι αδικαιολόγητη η μη συμμόρφωση των φορέων στις απαιτήσεις της υγιεινής, δεδομένου ότι κατά κανόνα δεν απαιτούν ούτε υπέρογκα έξοδα ούτε κατασκευαστικές τροποποιήσεις.

Με ευθύνη των κρεοσκόπων κτηνιάτρων η έναρξη της διαδικασίας σφαγής δεν πρέπει να επιτρέπεται σε περίπτωση που κατά την κρίση τους δεν πληρούνται οι παραπάνω προϋποθέσεις.

Υπενθυμίζεται ότι η υπηρεσία μας απέστειλε το με αριθμό πρωτ. 14168/9-2-2011 έγγραφο σχετικά με τις υποχρεώσεις των υπευθύνων των σφαγείων (YET) βάσει του Κανονισμού 853/2004 με την παράκληση να κοινοποιηθεί στα σφαγεία της περιοχής αρμοδιότητάς σας.

5. Συστήματα βασισμένα στις αρχές HACCP

Όσον αφορά το HACCP, όλες οι εγκαταστάσεις εφαρμόζαν διαδικασίες με βάση τις αρχές HACCP. Ωστόσο, στις εγκαταστάσεις οι οποίες αξιολογήθηκε το HACCP από την ομάδα επιθεωρητών εντοπίστηκαν τα παρακάτω:

- Υπήρχαν κρίσιμα σημεία ελέγχου τα οποία ήταν απλώς σημεία ελέγχου και το αντίστροφο.
- Σε μια εγκατάσταση προϊόντων κρέατος, η ταχεία ψύξη ενός έτοιμου για κατανάλωση προϊόντος δεν θεωρούνταν κρίσιμο σημείο ελέγχου.
- Το διάγραμμα ροής των εργασιών δεν ανέφερε ένα από τα βήματα της διαδικασίας παραγωγής.
- Οι διαδικασίες βάσει HACCP δεν επανεξετάζονταν τακτικά σε ορισμένες εγκαταστάσεις, με συνέπεια, να περιέχουν διαδικασίες ελέγχου και παρακολούθηση των κρίσιμων σημείων ελέγχου που δεν εφαρμόζονταν ή αρχεία που δεν τηρούνταν όπως ενδείκνυται.
- Σε μία εγκατάσταση, το αρμόδιο για τη HACCP πρόσωπο δεν ήταν εξοικειωμένο με τις διαδικασίες βάσει του HACCP.
- Σε δύο εγκαταστάσεις προϊόντων κρέατος, ο YET δεν μπορούσε να αποδείξει με στοιχεία τις καθορισμένες ημερομηνίες λήξης των προϊόντων κρέατος.
- Η υποχρέωση του YET και οι έλεγχοι των ΑΑ για την ανάλυση του πόσιμου νερού δεν συμβάδιζαν με τις οικείες απαιτήσεις της ΕΕ σε σχέση με τις φυσικοχημικές παραμέτρους.

Σύμφωνα με το άρθρο 5 του κανονισμού 852/2004, ο YET θεσπίζει, εφαρμόζει και διατηρεί πάγια διαδικασία ή διαδικασίες βάσει των αρχών HACCP. Στο τμήμα II του παραρτήματος II του κανονισμού 853/2004 ορίζονται οι ειδικές απαιτήσεις για τις διαδικασίες που βασίζονται στις αρχές HACCP στα σφαγεία. Οι επίσημοι έλεγχοι σε σχέση με όλα τα προϊόντα ζωικής προέλευσης που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 854/2004 περιλαμβάνουν ελέγχους των διαδικασιών που βασίζονται στις αρχές HACCP (άρθρο 4 παράγραφος 3 στοιχείο α) και άρθρο 4 παράγραφος 5 του κανονισμού 854/2004 και άρθρο 15 του Π.Δ. 79/2007 ΦΕΚ Α'95).

Παρακαλούμε συνεπώς όπως, κατά την επιθεώρηση των εγκαταστάσεων, συμπεριλαμβανομένων των σφαγείων, να ελέγχεται και το σύστημα HACCP με την χρήση του αντίστοιχου εντύπου. Όπου παρατηρείται μη συμμόρφωση, αυτή να καταγράφεται και να ζητούνται διορθωτικές ενέργειες από τον YET.

Για την καλύτερη κατανόηση των ανωτέρω παραπέμπουμε στην ιστοσελίδα της Ε. Επιτροπής http://ec.europa.eu/food/food/biosafety/hygienelegislation/guide_en.htm, όπου θα βρείτε το έγγραφο καθοδήγησης για την εφαρμογή του HACCP στην ελληνική γλώσσα.

6. Μικροβιολογικά κριτήρια για τα τρόφιμα

Σε σχέση με τη μικροβιολογική δειγματοληψία των σφαγίων, οι περισσότερες εγκαταστάσεις που επισκέφθηκε η ομάδα των επιθεωρητών διέθεταν σχέδια δειγματοληψίας αλλά δεν εφάρμοζαν απολύτως τον κανονισμό 2073/2005.

Σε ένα σφαγείο που επισκέφθηκε η ομάδα των επιθεωρητών, ο ΥΕΤ είχε λάβει πολύ μικρό αριθμό δειγμάτων από τα σφάγια προβάτου που είχαν σφαγεί (1 επί συνόλου 70 000 αιγοπροβάτων). **Παρακαλείσθε όπως υπενθυμίσετε στους ΥΕΤ την υποχρέωσή τους για μικροβιολογικό έλεγχο των προϊόντων τους προκειμένου να αποδεικνύουν τη συμμόρφωσή τους με τις ισχύουσες διατάξεις για τα μικροβιολογικά κριτήρια.**

Υπενθυμίζεται ότι η υπηρεσία μας απέστειλε το με αριθμό πρωτ. 14168/9-2-2011 έγγραφο σχετικά με τις υποχρεώσεις των υπευθύνων των σφαγείων βάσει του Κανονισμού 853/2004 με την παράκληση να κοινοποιηθεί στα σφαγεία της περιοχής αρμοδιότητάς σας.

Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι η υπηρεσία μας απέστειλε το με αριθμό πρωτ. 1158/30971/15 Μαρτίου 2012 σχετικά με την επίσημη δειγματοληψία για μικροβιολογικές δοκιμές σε σφάγια.

7. Ιχθυλασιμότητα, επισήμανση και σήμα αναγνώρισης

Η ομάδα των επιθεωρητών διαπίστωσε τα παρακάτω:

- Σε ένα σφαγείο στο οποίο πραγματοποιήθηκε επίσκεψη, λίπος που προοριζόταν για ανθρώπινη κατανάλωση, φυλασσόταν στην κατάψυξη και είχε συλλεγεί από διάφορες μέρες σφαγής, δεν έφερε καμία επισήμανση.
- Σε τέσσερις εγκαταστάσεις οι περιέκτες με ζωικά υποπροϊόντα δεν ήταν ταυτοποιημένοι.
- Σε μία εγκατάσταση προϊόντων κρέατος, ένας από τους δύο περιέκτες με φυσικά έντερα στον θάλαμο ψύξης δεν ήταν ταυτοποιημένος και δεν έφερε επισήμανση με σήμα αναγνώρισης.
- Σε δύο εγκαταστάσεις παραγωγής προϊόντων κρέατος, διαπιστώθηκε ότι παράγονταν και/ή παραδίδονταν σημαντικά μεγαλύτερες ποσότητες λουκάνικων σε σύγκριση με το κρέας που είχε χρησιμοποιηθεί για την παραγωγή

Υπενθυμίζεται ότι η υπηρεσία μας απέστειλε το με αριθμό πρωτ. 14168/9-2-2011 έγγραφο σχετικά με τις υποχρεώσεις των υπευθύνων των σφαγείων βάσει του Κανονισμού 853/2004 με την παράκληση να κοινοποιηθεί στα σφαγεία της περιοχής αρμοδιότητάς σας.

8. Επιθεώρηση πριν και μετά τη σφαγή

Η επιθεώρηση πριν από τη σφαγή διαπιστώθηκε ότι διεξαγόταν ικανοποιητικά σε όλα τα σφαγεία στα οποία πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις. Εντοπίστηκαν σοβαρές αδυναμίες σε σχέση με την επιθεώρηση μετά τη σφαγή, ιδίως όσον αφορά εντόσθια και την αποδοχή σφαγίων με περιττωματική μόλυνση.

Η επιθεώρηση μετά τη σφαγή πρέπει γίνεται σύμφωνα με τις απαιτήσεις του παραρτήματος I του κανονισμού 854/2004.

9. Σήμανση καταλληλότητας

Αναφορικά με την σήμανση καταλληλότητας, διαπιστώθηκε ότι, σε πολλά σφάγια, οι σφραγίδες δεν ήταν απολύτως ευανάγνωστες.

Υπενθυμίζεται ότι η σήμανση καταλληλότητας των σφάγιων πρέπει να πραγματοποιείται με την ευθύνη των κρεοσκόπων κτηνιάτρων και η μελάνη των σφραγίδων να είναι ανεξίτηλη, με ευκρινή τα αναγραφόμενα σε αυτές στοιχεία, όπως ορίζονται από τις διατάξεις της ισχύουσας Εθνικής και Κοινοτικής Νομοθεσίας.

Για την ευκρινή εμφάνιση των σφραγίδων στην επιφάνεια των σφάγιων, η σήμανση πρέπει να πραγματοποιείται μετά την πρόψυξη και το στέγνωμα των σφάγιων.

10. Τεκμηρίωση των επίσημων ελέγχων

Διαπιστώθηκε ότι συντάσσονταν εκθέσεις για τους επίσημους ελέγχους, αλλά ορισμένες φορές οι εκθέσεις αυτές δεν αντικατόπτριζαν την πραγματική κατάσταση, ιδίως σε δύο σφαγεία που επισκέφθηκε η ομάδα των επιθεωρητών .

Παρακαλούμε όπως, μετά από κάθε επιθεώρηση, να συντάσσεται σχετική έκθεση η οποία να αποτυπώνει το σύνολο των ευρημάτων της επιθεώρησης.

11. Προστασία των Ζώων

Για τα θέματα προστασίας των ζώων εστάλη εγκύκλιος από τη Δ/ση ΚΑΦΕ με αριθ. Πρωτ. 2751/103053/005-10-2012

Παρακαλούμε για την κοινοποίηση της παρούσης εγκυκλίου στο κτηνιατρικό προσωπικό των υπηρεσιών σας για ενημέρωση και για την λήψη, όπου απαιτείται, των απαραίτητων διορθωτικών μέτρων. Επίσης, παρακαλούμε για σχετική ενημέρωση των ΥΕΤ και υπενθύμιση των υποχρεώσεών τους.

Η υπηρεσία μας, για την καλύτερη παρουσίαση όλων των ευρημάτων της εν λόγω έκθεσης, θα εξετάσει τη δυνατότητα διοργάνωσης ενημερωτικών συσκέψεων με τη συμμετοχή εκπροσώπων όλων των Δ/σεων Κτηνιατρικής των Περιφερειών και των Τμημάτων Κτην/κής των Π.Ε., για τις οποίες θα ενημερωθείτε σχετικά.-

**Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ**

κ.α.α

ΕΛΕΝΗ ΠΡΩΤΟΠΑΠΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ
Δ/ΝΣΗ Κ.Α.Φ.Ε.

Αθήνα 05/10/2012
Αρ. πρωτ.:2751/103053

Τμήμα : Α΄
Ταχ. Δ/ση : Αχαρνών 2
Ταχ. Κώδικας: 10176
Πληροφορίες : Γ. Δαμιανάκη
Τηλ. : 2102125733
Fax : 2108231267
e-mail : ka6u002@minagric.gr

ΠΡΟΣ: 1) Περιφέρειες της Χώρας
Γενικές Δ/σεις
Αγροτικής Οικονομίας και
Κτηνιατρικής
Δ/σεις Κτηνιατρικής
Έδρες τους

2) Περιφερειακές Ενότητες
της Χώρας
Δ/σεις Αγροτικής Οικονομίας
και Κτηνιατρικής
Τμήματα Κτηνιατρικής
Έδρες τους

ΚΟΙΝ.: Γρ. Αν. Γενικής Δ/ντριας
Κτηνιατρικής
κας Ελ. Πρωτοπαπά

ΘΕΜΑ: « Χρονοδιάγραμμα ενεργειών για την υλοποίηση των συστάσεων των Επιθεωρητών του FVO κατά την αποστολή που πραγματοποιήθηκε στη χώρα μας, με αριθμό (DG(SANCO)/2012-6334) »

ΣΧΕΤ.: το με αρ. πρωτ. 170258/20.07.2011 έγγραφό μας

Το χρονικό διάστημα από 23.04.2012 έως 04.05.2012 πραγματοποιήθηκε στη χώρα μας επιθεώρηση του Γραφείου Τροφίμων και Κτηνιατρικών Θεμάτων (FVO) με αριθμό DG(SANCO)/2012-6334, σχετικά με την αξιολόγηση των συστημάτων ελέγχου που διέπουν την σφαγή και την επεξεργασία του φρέσκου κρέατος και ιδιαίτερα του φρέσκου πρόβειου κρέατος.

Κατά τη διάρκεια της επιθεώρησης, η ομάδα των επιθεωρητών του Γραφείου Τροφίμων και Κτηνιατρικών Θεμάτων (FVO), επισκέφθηκε 10 σφαγεία και σε ότι αφορά τα θέματα της ορθής μεταχείρισης των ζώων κατά τη σφαγή ή τη θανάτωση διαπίστωσε τα εξής:

- Σε τέσσερα σφαγεία δεν διεξαγόταν ορθά η αναισθητοποίηση
- Σε δύο σφαγεία δεν εφαρμοζόταν η σωστή τάση, αλλά οι Υπεύθυνοι της Επιχείρησης Τροφίμων έλαβαν αμέσως διορθωτικά μέτρα

- Σε ένα σφαγείο δε γινόταν σωστά η συγκράτηση των ζώων πριν από την αναισθητοποίηση
- Σε ένα σφαγείο ο ιδιοκατασκευασμένος εξοπλισμός δεν επέτρεπε να περάσει το ηλεκτρικό ρεύμα μέσα από τον εγκέφαλο των ζώων κατά την αναισθητοποίηση
- Οι περισσότερες από τις εκθέσεις των αρμόδιων αρχών για τους επίσημους ελέγχους που διεξήγαγαν, δεν παρείχαν αξιολόγηση του επιπέδου συμμόρφωσης και ορισμένες φορές δεν αντικατόπτριζαν την κατάσταση που διαπίστωσε η ομάδα των επιθεωρητών

Λαμβάνοντας υπ' όψιν τις ανωτέρω διαπιστώσεις των επιθεωρητών του Γραφείου Τροφίμων και Κτηνιατρικών Θεμάτων (FVO), καθώς και τις συστάσεις τους για λήψη των κατάλληλων μέτρων ώστε να διορθωθούν οι αδυναμίες που εντοπίστηκαν, παρακαλούμε να προβείτε στις παρακάτω ενέργειες:

1. Οι Κτηνιατρικές Υπηρεσίες των Περιφερειακών Ενοτήτων στις οποίες πραγματοποιήθηκε ο έλεγχος:

- να αποστείλουν τα έντυπα Σ1 και Σ2 (σύμφωνα με την εγκύκλιο μας 170258/20.07.2011) αναφέροντας τις συστάσεις τους για τις διορθωτικές ενέργειες που πρέπει να λάβουν χώρα καθώς και το χρονοδιάγραμμα που πρέπει να ακολουθηθεί, ώστε να διασφαλιστεί η τήρηση των διατάξεων του άρθρου 6 του Π.Δ.327/1996(Α'221) για την προστασία των ζώων κατά τη σφαγή ή τη θανάτωσή τους, το αργότερο **μέχρι 31.12.2012**.
- σε περίπτωση διαπίστωσης μη συμμόρφωσης, κατά τον επανέλεγχο, να επιβάλλονται οι κυρώσεις που προβλέπονται στην παρ.6 του άρθρου 23 του Ν. 2538/1997(Α'242).

2. Οι Κτηνιατρικές Υπηρεσίες όλων των Περιφερειακών Ενοτήτων της Χώρας:

- **για το έτος 2013** να επικεντρώσουν τους ελέγχους τους στον τομέα της αναισθητοποίησης και αυτό να αποτυπωθεί στα έντυπα Σ1 και Σ2 που θα αποστείλουν, αναφέροντας τις συστάσεις τους για τις διορθωτικές ενέργειες που πρέπει να λάβουν χώρα, στις περιπτώσεις που εντοπίζονται ελλείψεις και αδυναμίες, καθώς και το χρονοδιάγραμμα που πρέπει να ακολουθηθεί, ώστε να διασφαλιστεί η τήρηση των διατάξεων του άρθρου 6 του Π.Δ.327/1996(Α'221) για την προστασία των ζώων κατά τη σφαγή ή τη θανάτωσή τους.
- σε περίπτωση μη συμμόρφωσης κατά τον επανέλεγχο, να επιβάλλονται οι κυρώσεις που προβλέπονται στην παρ.6 του άρθρου 23 του Ν. 2538/1997(Α'242).
- να συμπληρώνουν και να αποστέλλουν στην Δ/ση Κτηνιατρικής της Περιφέρειας, το Υπόδειγμα 2 του Παραρτήματος Ι της εγκυκλίου μας 170258/20.07.2011, «για την επαλήθευση της αποτελεσματικότητας των επίσημων ελέγχων κατά τη σφαγή ή τη θανάτωση».

3. Οι Κτηνιατρικές Υπηρεσίες των Περιφερειών της Χώρας:

- να συντονίσουν και να εποπτεύσουν τη διαδικασία των ελέγχων και την αποστολή των εντύπων Σ1 και Σ2 από τις Κτηνιατρικές Υπηρεσίες των Περιφερειακών Ενοτήτων, κατά το τρέχον έτος αλλά και για το έτος 2013, ώστε να διασφαλιστεί η τήρηση των διατάξεων του άρθρου 6 του

Π.Δ.327/1996(Α'221) για την προστασία των ζώων κατά τη σφαγή ή τη θανάτωσή τους.

- Να αποστέλλουν τις Εκθέσεις αξιολόγησης των ενεργειών για την εφαρμογή του συστήματος ελέγχου για την καλή μεταχείριση των ζώων κατά τη σφαγή, ανά Περιφερειακή Ενότητα, σε τριμηνιαία και ετήσια βάση, κατά το τρέχον έτος αλλά και για το έτος 2013.

Παρακαλούμε για το συντονισμό των ενεργειών όλων των Αρμόδιων Αρχών ώστε να επιτευχθεί η συμμόρφωση με τις συστάσεις των επιθεωρητών του Γραφείου Τροφίμων και Κτηνιατρικών Θεμάτων (FVO) και να διασφαλιστεί η τήρηση των διατάξεων του άρθρου 6 του Π.Δ.327/1996(Α'221) για την προστασία των ζώων κατά τη σφαγή ή τη θανάτωσή τους.

Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ

**Με ταχυδρομείο
& e-mail**

ΧΡΥΣ. ΔΗΛΕ